Provincie Noord-Brabant

Statenmededeling

Onderwerp
Plan van aanpak Brabantse proeftuin elektrisch rijden

Datum
5 februari 2018
Documentnummer
GS: 4272246
PS: 4323779

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van
De inzet van de provincie op het stimuleren van elektrisch rijden in Noord-Brabant.

Aanleiding
Wij informeren uw Staten met enige regelmaat over de inzet van de provincie op het stimuleren van elektrisch rijden in Noord-Brabant. Hierbij informeren wij u over de voortgang in 2017 en het perspectief voor deze bestuursperiode. Deze statenmededeling is het vervolg op de eerdere statenmededelingen over Elektrisch rijden in Noord- Brabant en Laadinfrastructuur voor elektrisch rijden.

Bevoegdheid
Ons college handelt binnen de kaders die Provinciale Staten hebben gesteld met betrekking tot de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma Energie 2016-2019. Uw Staten hebben hierin een controlerende rol.

Kernboodschap
1. *Brabant is één van de koplopers.*
   In Eindhoven rijdt de grootste vloot zero emissie bussen in Europa, de provincie beschikt over toonaangevende onderzoeksfaciliteiten en veel en soms ook grote ondernemingen in de automotive sector. De provincie heeft internationale allure als de plek waar innovaties zichtbaar worden en de provincie stimuleert actief elektrisch rijden. De verkoopcijfers van volledig elektrische voertuigen in 2017 zijn bijna het dubbele van die in 2016. Onderstaande mijlpalen en informatie voor 2017/2018 illustreren dit.
   - Er zijn in 2017 1000 laadpalen succesvol aanbesteed.
   - Er zijn 2 showcases Slim Laden in uitvoering.
   - Provincie en B5 werken samen aan een innovatie programma voor laadinfra.
   - De provincie en 's-Hertogenbosch breiden samen de lopende pilot met zero emissie bussen in 2018 uit naar in totaal 12 bussen. De 9 aanvullende bussen gaan rijden op de stadslijnen 8 en 9.
   - Wij willen in 2019 een verdere stap zetten in het transitiepad naar zero emissie busvervoer binnen de concessies Oost- en West-Brabant. We

hebben de steden Breda, Tilburg en 's-Hertogenbosch aangeboden om hierin samen te investeren. De gemeente 's-Hertogenbosch heeft zich hiertoe al bereid verklaard; daarom rijden alle transferiumlijnen in 2019 met zero emissie bussen. In dat kader bundelen ook de provincie en Breda hun krachten: via 2 Europese subsidietrajecten, Interreg en Jive2, wordt toegewerkt naar een waterstoftankstation met op termijn de inzet van 10 waterstofbussen en 10 vuilophaalwagens.

- De provincie gebruikt een sociale media aanpak om bij Brabanders vooroordelen over elektrisch rijden weg te nemen.
- Topwetenschappers en innovatieve ondernemers, verenigd in de denktank FUSE, leveren op persoonlijke titel en om niet, bijdragen aan de innovatie van ons energiesysteem.
- Het studententeam van de TU-Eindhoven won met de Stella Vie evenals vorig jaar de Bridgestone World Solar Challenge 2017.
- Nederland is internationaal koploper op het gebied van laadinfra en heeft al protocollen en standaarden ontwikkeld, waarover we ook in gesprek zijn met de Europese commissie.
- Onze partners bevorderen actief de groei van het gebruik van deze protocollen en standaarden in de EU. Vanuit de provincie ondersteunen wij deze lobby waar nodig.
- Wij werken met partners in deze ontluikende markt aan eenvoudige interoperabiliteit en goede afspraken over 'Roaming' zodat Brabanders met hun laadpas ook in België en Duitsland terecht kunnen om te laden.

2. *Wij versnellen de exponentiële groei van elektrisch vervoer.*

Wij versnellen de autonome exponentiële groei langs de volgende lijnen (use-cases):

- Communicatie naar en enthousiasmeren van kansrijke doelgroepen, bijvoorbeeld grote vlooteigenaren.
- Slim laden van elektrische voertuigen om te voorkomen dat het elektriciteitsnetwerk overbelast raakt.
- Deelautoprojecten met elektrische voertuigen.
- De transitie naar zero emissie bussen verder opschalen en de ervaringen gebruiken om eenzelfde beweging te krijgen binnen het vrachtvervoer.

Hiertoe voeren we fase C1 uit ons plan van aanpak uit: 'quick wins' en projecten die opschaling stimuleren.

Een paar voorbeelden van voorgenomen uitvoeringsacties:

- De provincie en Enexis/Enpuls elektrificeren hun wagenpark.
- De invoering van een 'plug and play'-systeem: een laadpaal is binnen een week na aanvraag gerealiseerd. Dit neemt een drempel weg voor potentiële e-rijders. Het is dan ook van belang om te communiceren naar inwoners dat ze een laadpaal kunnen krijgen.
- We organiseren een nauwe samenwerking tussen gemeenten en exploitanten die een 'open marktmodel' hanteren: opstellen strategische kaarten en potentiële laadlocaties die in één verkeersbesluit gebundeld worden.

- Samen met gemeenten werken wij aan een convenant om elektrisch rijden te stimuleren zowel binnen de gemeentelijke organisatie, als door elektrisch rijden in de gemeente aantrekkelijker te maken, onder andere door privileges voor elektrische voertuigen (auto's, maar ook vrachtvervoer) op gebied van toegankelijkheid en parkeren.
- Gemeenten creëren randvoorwaarden waarmee realisatie van elektrische deelauto programma's binnen de gemeenten wordt gestimuleerd, zoals het uitgeven van een ontheffing voor een parkeervergunning en het realiseren van laadinfrastructuur op centrale plaatsen voor deelauto's.
- We zoeken nadrukkelijk de samenwerking met de verschillende mobiliteitsprogramma's om samen kansen te verzilveren op het gebied van elektrisch rijden en deelautosystemen. Hierbij gaat het in ieder geval om samenwerking met het programma vernieuwing OV, de transitie naar zero emissie OV en de Smart Mobility opgave als onderdeel van SmartwayZ.NL. Onder dat laatste valt ook het project MobilitymoveZ.NL. Ook onderzoeken we de mogelijkheden van het concept Mobility as a Service in samenspraak met deze programma's binnen mobiliteit.

Wij beogen met deze versnelling eerder onze doelen te bereiken en te stimuleren dat Brabantse bedrijven zich tijdig kunnen positioneren op deze nieuwe markten. We investeren met partners in de opschaling van deze markt die leidt tot kostprijs-reductie en verdere versnelling van de groei van elektrisch rijden. We dienen zo klimaatdoelen en groene groei in omzet en werkgelegenheid. Elektrisch rijden wordt groot en zal een belangrijke rol gaan spelen in en onderdeel zijn van ons energiesysteem. Dat proces gaat naar verwachting snel. Daarom blijft flexibiliteit en adaptief vermogen in onze acties een aandachtspunt.
Het uitwerken van bovenstaande use-cases en onderzoek naar het gebruik van plug-in hybride voertuigen leidde tot het inzicht onze ambitie niet zozeer te baseren op het aantal elektrische voertuigen, maar op de door die voertuigen gerealiseerde milieu-impact per gereden kilometer (voor bestelauto's, vrachtauto's, bussen en plug-in-voertuigen) en de mate waarin door het gebruik van een elektrisch voertuig, minder gebruik wordt gemaakt van reguliere auto's (voor deelauto's en elektrische fietsen).
Wij zullen U bij de eerstkomende begroting een voorstel doen om ons doel met dat inzicht te nuanceren: wij realiseren 100.000 EV-equivalenten. Een EV-equivalent staat voor de vervanging van 1 auto op fossiele brandstof door één elektrische auto die rijdt op zonne- en/of windenergie.
Vrachtauto's leveren een hogere en plug-in hybride voertuigen een lagere bijdrage aan de CO2-reductie dan een batterij elektrische auto. In de bijlage is dit verder verduidelijkt.

3. *Wij sluiten daarvoor nieuwe samenwerkingsovereenkomsten af met Enpuls en gemeenten*

- We sluiten met Enpuls een overeenkomst voor het stimuleren van elektrische voertuigen. Enpuls draagt ca € 1,9 miljoen bij aan de bevordering van elektrisch rijden. Enpuls/Enexis en de provincie willen het elektriciteitsnet zo efficiënt mogelijk inrichten om de stabiliteit van het net ook in de toekomst te garanderen en voorbereiden op een toekomst met decentraal opgewekte duurzame energie en grote aantallen elektrische voertuigen. Elektrisch vervoer, mits slim en goed uitgevoerd, kan aan die stabiliteit een bijdrage leveren.
- We zijn voornemens om met de Brabantse gemeenten een convenant over het stimuleren van elektrische voertuigen te sluiten. Gemeenten spelen immers een belangrijke rol bij het realiseren van randvoorwaarden als ruimtelijke inrichting, laadinfrastructuur (denk aan de recentelijke gezamenlijke aanbesteding) en regelgeving (parkeer- en milieubeleid, venstertijden en dergelijke).

4. *Onze ambitieuze doelstelling vraagt om extra inzet rond deelauto's en vrachtvervoer*
   In het kader van het versnellingspad Smart & Green Mobility hebben wij een maatregelpakket laten ontwerpen om conform onze ambities toe te werken naar 100.000 EV equivalenten in 2020. Dat maatregelenpakket bestaat uit het enthousiasmeren van partners, hen aanzetten tot het nemen van initiatieven (Basispakket: regie/cocreatie) en uit het subsidiëren van projecten rond deelauto's en zware transportvoertuigen (Pluspakket). De kosten van het Pluspakket bedragen ca € 26 miljoen. Dat gaat de beschikbare middelen van de provincie en Enpuls te boven. Zonder extra financiering zullen er in Brabant pas tegen 2023 100.000 EV-equivalenten zijn. Dat inzicht sluit aan op de tussenevaluatie van het energieprogramma. Wij vinden de kosten van het pluspakket niet opwegen tegen de hiermee te behalen versnelling van 3 jaar.
   We gaan met onze natuurlijke partners verder in gesprek over hun bijdrage, te beginnen met de gemeenten, en gaan op zoek naar financieringskansen bij Rijk en Europa. Er is immers al veel gaande. Het nieuwe kabinet geeft nog invulling aan haar ambities en autofabrikanten spelen in 2018 in op Europese regels. In aanvulling daarop zullen wij het nieuwe kabinet aanspreken op haar rol in dit dossier en hen uitdagen zich bij onze beweging aan te sluiten. In dat overleg zullen wij ook pleiten voor experimenteerruimte en samenwerking richting Europa. Eventuele aanvullende middelen zullen niet bij de provincie vandaan komen. Bij uitzondering kan de provincie op die bijdragen van derden een kleine bijdrage leveren om een casus rond te maken.

Consequenties

Door uitvoering van fase C1 versnellen we op onze doelstelling om 100.000 elektrische voertuigen te bereiken in 2020: we bereiken in 2020 circa 70.000 EV-equivalenten in plaats van 49.000 zonder uitvoering van fase C1.
Zonder extra inspanningen bovenop fase C1 bereiken we 100.000 EV-equivalenten naar verwachting 2-3 jaar later. Door de gezamenlijke investering van provincie en gemeente in Zero Emissiebussen loopt het totaal aantal ZE-bussen op de stadsdienst 's-Hertogenbosch op tot 17. Door de afspraken over waterstof met Breda worden vanuit de regio zo optimaal mogelijke randvoorwaarden geschapen voor inzet van 10 waterstofbussen in Breda

Europese en internationale zaken
Wij zien het als een publiek belang om in deze vroege Europese en mondiale markt zaken als roaming, keuzevrijheid van energielevering en prijstransparantie een handje te helpen en steunen daarom Enexis die via ElaadNL investereert in het faciliteren van de roaming en het maken van transparante marktafspraken over interoperabiliteit en billijke infravergoedingen: een voor EV rijders vrije en gemakkelijke toegang tot laadinfrastructuur in heel Europa (e-roamen). Onlangs heeft gedeputeerde Spierings dit onderwerp nog besproken met eurocommissaris Šefčovič.

Communicatie
De samenwerking tussen Enpuls en de Provincie, die we op 27 februari 2018 vastleggen in een samenwerkingsovereenkomst, dragen we breed uit, via de perscontacten en onze eigen kanalen, versterkt door sociale media. Hierbij maken we de uitingen gemakkelijk deelbaar voor anderen. Er worden daarvoor een speciale momenten gecreëerd en een aanpak ontworpen.
Het plan voorziet ook in maatregelen die communicatief van aard zijn. In die zogenoemde 'campagnes' zal de provincie altijd duidelijk zichtbaar zijn, samen met Enpuls, conform het strategisch communicatiekompas. We zoeken in de uitvoering de samenwerking met de communicatie vanuit de mobiliteitsopgaves, zoals Smart Mobility, OV en de 'Reizigersaanpak SmartwayZ.NL'.
Op 27 februari 2018 tekenen provincie en Breda tijdens een officieel persmoment een verklaring waarin beide uitspreken zich daadwerkelijk in te zetten voor de komst van10 waterstofbussen plus een waterstoftankstation.
.

Vervolg
Als de afspraken met onze partners zijn uitgekristalliseerd en we zicht hebben op de kansen en mogelijkheden voor de financiering van het Pluspakket zullen wij u nader informeren over de verdere marsroute richting het einde van deze bestuursperiode. Mogelijk komen er dan nadere financieringsvoorstellen in een van de volgende Perspectiefnota's die mede gebaseerd worden op een afweging van kosten en baten. Eind 2018 informeren wij Provinciale Staten in ieder geval over de kansen om fase C2 uit te voeren en daarmee onze uitvoering verder te versnellen.

Bijlagen
1. Aanpak Brabantse proeftuin 100.000 EV
2. Wegingsfactor voertuigen in doelstelling 100.000 EV

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter, de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: de heer W. Maaskant, (073) 680 84 08, wmaaskant@brabant.nl, afdeling Strategie en Beleid van cluster Economie en Internationalisering.

Opdrachtnemer: de heer M. Post, (073) 681 24 58, mpost@brabant.nl, afdeling Innovatie en Energie van cluster Economie en Internationalisering.